

Enheten för juridik
Maria Nyman, 010-730 9701
arbetsmiljoverket@av.se

Finansdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Remiss – Upphandling och villkor enligt kollektivavtal (SOU 2015:78)

Arbetsmiljöverkets synpunkter och ställningstaganden

Arbetsmiljöverket ställer sig positivt till förslaget i stort och lämnar följande synpunkter.

Arbetsmiljöverkets huvudinställning är att det är mycket angeläget att alla arbetstagare tillförsäkras skäliga arbetsvillkor. Arbetsmiljön påverkas positivt av att arbetstagarna får ett tryggt arbetsklimat genom skäliga arbetsvillkor. Att införa ytterligare krav och regler avseende upphandling innebär emellertid också att upphandlingar riskerar att bli både svårare och dyrare än idag. Det är viktigt att det är lätt för både upphandlande myndigheter och anbudsgivare att göra rätt och att det ställs proportionerliga krav.

Kollektivavtalets utsträckta tillämpning på arbetsgivare som inte är bundna av kollektivavtal

Arbetsmiljöverket anser att det är oklart vad det innebär att en arbetsgivare måste följa högre ställda krav än lag för att vinna ett anbud trots att arbetsgivaren inte är bunden av kollektivavtal. Exempelvis att en arbetsgivare som inte är bunden av kollektivavtal ska tillämpa ett för arbetstagaren förmånligare villkor än vad som följer av arbetstidslagen, t.ex. kan det röra sig om 12 timmars dygnsvila istället för de lagstadgade 11 timmarna. Hur påverkar det arbetsgivares incitament att träffa kollektivavtal om man ändå måste tillämpa avtalets regler? En annan fråga är hur det förhåller sig till Arbetsmiljöverkets uppdrag enligt förordningen (2007:913) att utöva tillsyn av att arbetsgivare följer arbetstidslagen (1982:673). Arbetsmiljöverket förutsätter att myndighetsuppdraget även fortsättningsvis innebär att utöva tillsyn enligt arbetstidslagen och inte enligt kollektivavtal.

Andra krav än de obligatoriska

Att ställa andra villkor än de områden där Upphandlingsmyndigheten kommer att föreskriva torde innebära ett stort arbete för den upphandlande

myndigheten för att utröna villkorsnivån. Av utredningen framgår att myndigheten i vissa fall själv får bedöma vad som kan antas vara lägsta nivå och ange den samt att myndigheten ska ge avtalsparterna möjlighet att lämna uppgift om vilka villkor som enligt avtalet minst ska tillförsäkras arbetstagarna. Arbetsmiljöverket anser att det finns risk för att denna hantering inte blir enhetlig eftersom olika myndigheter kan komma fram till olika resultat. Det torde också vara mycket resurskrävande. Det är därför viktigt att Upphandlingsmyndigheten är stödjande i detta arbete, oavsett om det handlar om obligatoriska krav eller andra krav. Arbetsmiljöverket vill särskilt lyfta fram den villkorsbank som Miljöstyrningsrådet (numera Upphandlingsmyndigheten) tagit fram för att hjälpa den upphandlande myndigheten att hitta tydliga och proportionerliga kravnivåer inom miljöområdet. Det är viktigt att de upphandlande myndigheterna får tydligt stöd på liknande sätt även fortsättningsvis för att underlätta upphandlingarna så mycket som möjligt. I annat fall torde varje myndighet behöva anställa experter för att bistå med kravställandet i större utsträckning.

Samråd

Arbetsmiljöverket ställer sig positivt till att samråda för att motverka att arbetsgivare använder sig av sämre arbetsvillkor för att få konkurrensfördelar. Arbetsmiljöverket önskar dock ett förtydligande angående förväntningarna på samrådets omfattning och innehåll.

Villkor i enlighet med ILO:s åtta kärnkonventioner

Avseende villkor i enlighet med ILO:s åtta kärnkonventioner vill Arbetsmiljöverket särskilt framhålla vikten av tydliga riktlinjer och stöd från Upphandlingsmyndigheten för att underlätta kravställande och uppföljning i dessa sammanhang då det kan innebära ett område som annars riskerar att kräva expertkunskaper på varje enskild myndighet.

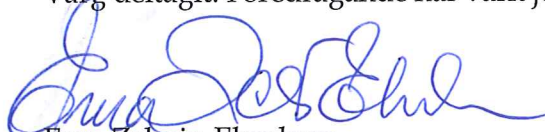
Uppföljning

För att säkerställa att kravnivåerna följs är det viktigt med uppföljning. En myndighet ska kunna följa upp de krav som den ställer. Man kan tänka sig flera situationer där myndigheten inte har egen kompetens att följa upp sådana krav. Uppföljning av kollektivavtalsliknande villkor kan vara resurskrävande utöver arbetet med att inhämta villkorsnivåerna. Arbetsmiljöverket vill därför föreslå att Upphandlingsmyndigheten får i uppdrag att arbeta med uppföljning i ett brett perspektiv, dvs. följer upp de upphandlande myndigheternas upphandlingar. Detta skulle kunna öka både enhetlighet, rättssäkerhet och följsamhet till kraven.

De som deltagit

Yttrandet har avgetts av generaldirektören Erna Zelmin-Ekenhem. I den slutliga handläggningen har även tillsynschefen Bernt Nilsson och enhetschefen Anna Varg deltagit. Föredragande har varit juristen Maria Nyman.

Erna Zelmin-Ekenhem

Maria Nyman

Kopia skickad till:
Arbetsmarknadsdepartementet

